

Obsah:	1
Plánované akce	2
Besedy u cimbálu	
Oznámení	
Editorial	2
Společenská kronika	4
Jubilanti 2/2011	
Za Lubošem Holým	
Slovo starosty	6
K inspiraci (aj poučení)	
Stavební tradice Slovácka – IV.	8
Náboženské motivy v lidové písni	11
Gajdoši z Kopanic	13
Folklorní (i jiné) akce	
Adventní vystoupení v Březině	16
Silvestr 2010	18
Plesová sezona 2011	20
Erwin Raupp a MS SK	24
Dr.Jiří Jilík	26
Vinařovo okénko	27
Jarní práce ve vinohradě	
Receptář	31
Masopustní koblihy	

*

Plánované akce - 2. čtvrtletí 2011

Besedy u cimbálu:

- 13.4. beseda s koštem vína
- 18.5. beseda (hostem soubor z regionu)
- 15.6. beseda s výstavkou krojových součástí

Další akce:

- 28.-29.5. setkání Slováckých krúžků Praha, Brno, Bratislava ve Strážnici, Petrovských Plžích a Radějově

*

Oznámení

Krúžek oznamuje svým členům a příznivcům, že na dubnové besedě proběhne tradiční košt krúžkařských, ale i nekrúžkařských vín. Vína budou předem ohodnocena odbornou komisí z řad vinařů. Krúžek proto žádá své členy a příznivce o podporu akce zejména dodáním kvalitních vzorků vín. Vzorky prosíme dodat ve skleněné láhvi objemu 0,7 l, v počtu 1 ks/vzorek, označené odrůdou, přívlastkem a ročníkem, dále oblastí výroby a pěstitelům, popřípadě dodavatelem. Vína, která si dodavatel vzorku nepřeje mít bodované, nechť označí jako prezentační vzorek. Vzorky se budou odebírat na zkoušce mužského sboru v Klubu Univerzity obrany na Šumavské ve středu, 6. 4. 2011 od 17.00 hod, nebo po tel. domluvě na tel. 774892329.

*

Editorial

Vážení přátelé krúžkaři,
scházíme se nad jarním vydáním našeho milého a na Valné hromadě nadále vyvzdorovaného Krúžkozoru, abychom se potěšili informacemi a zážitky, jež jste nám díky své laskavosti poskytli.

Předtím se 28. 2. a 1. 3. sešla redakční rada, která kriticky přehodnotila současnou podobu Krúžkozoru a dohodla zásahy, které -jak doufáme- zvýší jeho stávající kvalitu. Tentokrát především díky nové digitální technologii reprodukce fotografií (konečně – sláva!), a snad už v příštím čísle by se měla zvýšit i celková grafická úroveň zásahem profesionála. Budeme sice muset za každé tištěné číslo malou částku zaplatit, ale jistě rádi.

Náklad zadávaných výtisků jsme ovšem výrazně snížili (takže bychom se měli vejít do přidělených financí) a není vyloučeno, že se sníží ještě více, neboť většina (především mladých) preferuje jeho internetovou podobu (uvítali bychom, kdybyste nám všichni dali na vědomí Váš zájem- je třeba aktualizovat databázi příjemců). Inu, doba jde nezadržitelně kupředu. My staromilci si ale s chutí ohmatáme známou obálku, na niž jsme zevnitř pro potěchu oka zařadili i fotografie barevné. Takže fotografové – posílejte! (na Mirkovu adresu – viz vzadu).

A ještě jeden námět jsme na redakční radě řešili: zkuste svým přátelům a známým nabídnout možnost inzerce (placené) v našem časopise. Ovšem jen takové, která by se tématicky nějak vztahovala k národopisu a folklóru (tedy např. výrobci krojů apod.).

Tak se se zájmem začtěte do březnového menu, prožijte krásné jaro, i s pústem a následným přivítáním Vzkříšení, nevynechtejте žádnou z naplánovaných akcí krúžku – a v létě se těšte na ještě hezčí Krúžkozor...

Jiřina Lacinová

*

Společenská kronika

Jubilanti - 2. čtvrtletí 2011

Duben:	Vašíčková Marta, Ing.	50
Květen:	Musil Rudolf, RNDr. DrSc.	90
	Hebron Miroslav, Ing.	60
Červen:	Danielová Hana, Ing.	60

Blahopřejeme!

*

Za Lubošem Holým

Narodil se 21.10.1930 v Hrubé Vrbce na Hornácku. Zdá se být neuvěřitelné, že na přelomu listopadu a prosince 2010 se aktivně zúčastnil oslav svých 80. narozenin a 23.1.2011 zemřel.

Byl to zpěvák, hudebník i tanečník. Mnohé jistě po dědil od svého otce Martina Holého-známého a uznávaného interpreta hornáckých písní a tanců.

Po maturitě na gymnáziu ve Strážnici vystudoval Vysokou školu veterinární v Brně a s výjimkou deseti let, které

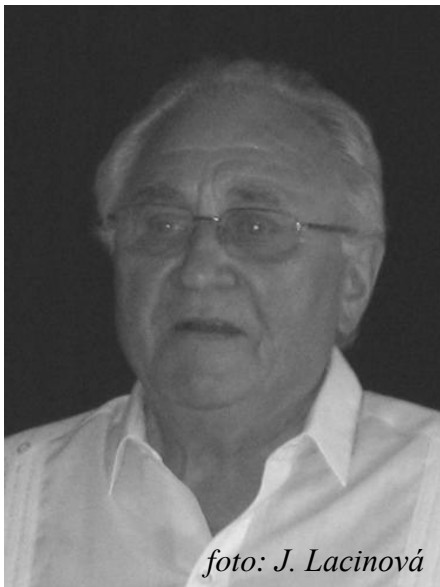

foto: J. Lacinová

strávil jako vědecký expert v zahraničí, zde do r. 1992 působil jako pedagog s tituly docenta a profesora a jako výzkumně vědecký pracovník.

Dětství prožil v Hrubé Vrbce, v prostředí s živou pěveckou a hudební tradicí. Již jako dítě zpíval ve filmu Karla Plicky „Věčná píseň“. V době studií získal muzikantskou přípravu v kapele Jožky Kubíka z Hrubé Vrbky, v letech 1949-54 byl primášem cimbálové muziky Vysoké školy veterinární a od r.1950 zároveň primášem muziky Slováckého krúžku v Brně. Po studiích se věnoval především zpěvu s cimbálovými muzikami Slávka Volavého, Břeclavanu, CM Technik a mnoha dalšími, především s BROLNem, s nímž absolvoval řady koncertů v tuzemsku a v zahraničí. Jeho repertoárem byly především písně hornácké, ale i písně ze západoslovenského pomezí. Četné jsou i nahrávky jeho zpěvu v brněnském a ostravském rozhlasu. V r. 1970 získal zlatou medaili v mezinárodní soutěži Prix de musique folklorique de Radio Bratislava. V r. 1986 mu byl udělen titul zasloužilý pracovník kultury. Přestože se pro interpretaci hornácké sedlácké považuje za jediný vhodný vysoký hlasový rejstřík, Luboš Holému se jako jednomu z mála barytonistů podařilo prolomit tuto bariéru. Díky kvalitám svého hlasu a osobitému projevu se stal jedním z nejuznávanějších interpretů hornáckých písní.

Obdivuhodné je, že vedle svého zatížení profesního a uměleckého si našel čas jako člen Slováckého krúžku v Brně k návštěvám krúžkových besed a nevynechal ani jednu oslavu krúžku jako aktivní účastník.

O Lubošovi je známo, že dovedl mít svérázné přístupy v různých situacích, a to již od mládí. Uvedu alespoň dva příklady:

Jeho bratr Dušan si pamatuje ze svého předškolního věku, jak si Luboš dožil mléko přímo do úst, kleče před krávou. „Martine, možu si nadójit do huby?“. „Zkus to.“, opáčil Martin Janás, řečený Kmoch, když oral na své záhumenici. Luboš zkusil, kráva držela, a přihlížející děti se bavily.

Druhý zážitek je přímo můj. V r. 1951 byly v Hlohovci-mém rodišti- Bartolomějské hody, na nichž jsem se setkal s přítelem mého otce i Luboše, tehdy obvodním veterinářem Milošem Janulíkem, známým to krúžkařem. Tomu jsem se svěřil, že jsem byl přijat do Brna na techniku. Řekl mně, že bych měl chodit do Krúžku, tam že najdu primáše Jožku Kobzíka. Někdy v říjnu jsem tedy šel ke Třem kohoutům a vyhledal Jožku Kobzíka, který spolu s Lubošem - jako dva primáši- stál v čele muziky. Oba se domluvili, že budu dělat „přijímací zkoušku“ ze zpěvu a verbuňku. Šlo o recesi, při které se oba očividně bavili. Po písni „Ked' sem išel okolo vrat...“ a verbuňku na píseň „Jak ten ftáček pěkně zpívá...“ zavolal Luboš „Vitaj, Janulíku!“, a tak jsem byl Lubošem přijat do Krúžku.

Luboš byl a dále je svým odkazem duchovní oporou Krúžku. Za to si zaslouží poděkování všech krúžkařů s přáním lehkého odpočínutí.

František Kašník

*

Slovo starosty

Vážení členové a přátelé Slováckého krúžku v Brně,

prostřednictvím prvního letošního čísla Krúžkozoru bych vám chtěl sdělit několik informací k činnosti našeho spolku a zároveň poděkovat za důvěru, kterou jste mi vyjádřili volbou do funkce starosty na následující dvouleté období.

Vynasnažím se, abychom společně dále rozvíjeli náš spolkový

foto: J. Lacinová

život a dosáhli alespoň takových výsledků, jako v roce minulém (o činnosti v r. 2010 jsem podrobně hovořil na VH).

Hned v prvním měsíci t.r. se konala jedna z nejdůležitějších akcí krúžku, kterou je Slovácký ples. S potěšením mohu konstatovat, že se tak jako v minulém roce po společenské i ekonomické stránce vydařil. Všem, kteří se jakkoliv podíleli na organizaci a průběhu plesu, patří moje upřímné poděkování.

Druhou neméně významnou akcí bude organizace tradičního setkání s bratrskými Slováckými krúžky z Bratislavy a Prahy, které se bude konat 28. – 29. 5. 2011 v okolí Strážnice. Zajištění setkání krúžků si vyžádá jednak určité finanční prostředky, jednak aktivní pomoc členů ze všech složek krúžku v průběhu samotného setkání. Domnívám se, že máme dobré předpoklady pro to, abychom se tohoto úkolu se ctí zhostili.

Taneční složka připravuje na červenec zájezd na folklorní festival do Istanbulu, kde budou mít mladí možnost prezentovat slovácké tance a písně ze svého repertoáru. Zároveň to bude dobrá příležitost za přijatelných finančních podmínek navštívit turisticky zajímavou zemi a upevnit mezilidské vztahy mezi členy TS i ostatními účastníky zájezdu. Přeji všem přihlášeným, aby zájezd do Istanbulu naplnil po všech stránkách jejich očekávání a aby si přivezli pěkné zážitky.

Velkou změnou v našem krúžkařském životě je přestěhování besed z Klubu UO (besedy se tam konaly od začátku devadesátých let) do KD Rubín v Žabovřeskách. Jsme rádi, že jsme našli v tomto pěkném kulturním zařízení min. na I.pol. t.r. své nové působiště za přijatelných finančních podmínek. Naše poděkování patří MČ Brno – Žabovřesky za to, že nám vyšli maximálně vstříc, pokud jde o stanovení výše pronájmu. I přesto, že cena za pronájem je pro nás ve srovnání s jinými nabídkami výhodná, museli jsme bohužel zavést vstupné na besedy bez ohledu na to, zda se jedná o členy či nečleny krúžku. Za to chceme návštěvníkům besed nabídnout zajímavější

obsah a budeme se snažit, aby každá beseda měla svůj konkrétní program (např. fašank, hody, vystoupení souborů z regionů, košty vína, pálenek apod.).

Doufám, že to naši členové a příznivci pochopí, a že se to neprojeví na nižší účasti na besedách.

Závěrem bych chtěl vyjádřit přesvědčení, že se na aktivitách našeho spolku v tomto roce bude podílet co nejvíce členů, a že nám bude krúžkařský život přinášet i nadále radost a potěšení.

Miroslav Hebron

✱

K inspiraci (aj poučení)

Stavební tradice Slovácka - IV.

(Vývoj obydlí v ostatních částech území)

Ing.arch. Adéla Jeřábková

V předchozích kapitolách jsme poznali vývoj vesnického obydlí od nejprimitivnějších forem až k ustálené trojprostorové dispozici (sín – jizba – komora), která byla a je základem všech dalších typů, a to nejen u nás, ale i ve velké části střední a východní Evropy i jinde (např. ve Skandinávii).

Připomeňme si, že vstupní síň bývá uprostřed domové dispozice, z její jedné strany se vchází do jizby (světnice) a z druhé do hospodářského prostoru – komory (komorový typ domu) nebo chléva (chlévní typ domu).

V rovinných a „bohatších“ oblastech Slovácka se tento základní typ mohl dle potřeby rozšiřovat a prodlužovat přidáváním dalších místností. Domy bývaly původně patrně většinou obráceny

kratší, štítovou stěnou do ulice či návsi (příčná zástavba), ale postupně od první poloviny devatenáctého století se mění zástavba v podélnou (neboli okapovou) zastřešením návratí a otočením hřebene střechy. To už jsou nám známé dosud převážně zachované slovácké domy, navazující svými průčelími a tvořící charakteristické ulicovky. Tento vývoj souvisí i se změnou stavebního materiálu – pálené cihly a krytiny. Dříve bylo naopak dle „ohňového patentu“ (1751) nutno dodržovat mezi jednotlivými usedlostmi mezery alespoň na sáh.

Zmíněné návratí, někde zvané kolňa, bylo důležitou součástí selského dvora. Kolňa stávala po straně jizby nebo síně v průčelí stavení. V obcích s dostatkem dřeva byla tvořena sloupovou konstrukcí ze silných dřev, v ostatních obcích bývala z vepřovic. Nesla střechu, spojenou se střechou stavení. Střecha nebývala vždy po straně uzavřena valbou, dokonce ani nemívala štít, byla prostě

otevřená. Z ulice bývala kolňa uzavřena vraty nebo ve starší době „přilazky“ - několika prkny, která se překračovala a bránila drůbeži vybíhat ze dvora do ulice. Ještě ve druhé polovině devatenáctého století bývaly místo vrat pletené „lise“ (např. v Kobyli měly v té době jen tři statky skutečná vrata).

Návratí tedy určilo slováckému domu směr růstu podél uliční fronty. Plnilo funkci pracovního prostoru, bylo v něm uskladněno zemědělské nářadí a u menších hospodářství zastupovalo i stodolu.

Byla-li parcela širší, přistavovaly se vedle návratí další světnice, např. výměnek.

Půdorysy domů pak přidáváním dalších místností do dvora, kolmo navazujících na uliční část, vytvářejí tvar písmene L – velmi rozšířenou „hákovou dispozici“.

Významnou součástí stavení bylo zápraží, které spojovalo všechny vchody do rozličných prostorů řazených po straně dvora. Zápraží kryla přečnávající střecha, která byla často podepřena řadou sloupů. Pokud se nevyvinulo ve dvoře sloupoví, vzniká jiný,

skromnější motiv – žudro. Je to malý výstupek (závětrí), skládající se z pilířů po obou stranách vchodu, které nesou rovnou nebo zaklenutou stříšku. Je znám pod řadou místních názvů – gánek, kapla, klebetnica, žebráčka atd. V některých obcích jsou dochována žudra u vstupu do chléva, samostatně stojící komory nebo vinné „búdy“. Svědčí to o staré ochranné funkci, nacházejí se i v jižních Čechách u patrových zděných sýpek, ale také v rakouském Burgenlandu, v západním Maďarsku a ovšem i na západním Slovensku. Situováním vstupu do obydlí z ulice se stalo žudro i reprezentativním prvkem a od pol. 19. stol. bývala horní bíle olíčená část často zdobena pestrou ornamentální malbou.

foto: Ing. M. Dostál, Žudro u vchodu do sklepa v Petrovských Plížích

Pro celkový obraz našich slováckých vesnic jsou samozřejmě důležité nejen obytné stavby, ale i hospodářské, technické a provozní, vinohradnické, sakrální, a zejména pak vztahy staveb mezi sebou a k veřejnému prostoru, tedy urbanistická skladba, která se v jednotlivých oblastech Slovácka vyvíjela odlišně. O tomto tématu si povíme v některé příští kapitole.

(Literatura: O. Máčel, J. Vajdiš, Slovácko- Praha 1958

J. Vařeka, V. Frolec, Lidová architektura- Praha 2007)

Náboženské motivy v lidové písni na Slovácku

Miroslav Hebron

Nedávno nám začalo masopustní období, doba veselosti, plesů, zábav, svateb a na venkově ještě tu a tam také zabíjaček. Na Slovácku se na konci této doby konají fašankové zábavy, kterým od rána předchází fašankové obchůzky muzikantů a maškar, spojené s tradičními lidovými obyčejí. Oblíbeným zvykem na fašankových zábavách bylo a je pochovávaní basy, po němž dříve na dědině hudba a tanec až do Velké Noci umlkly (bohužel zde musím napsat slůvko „dříve“, neboť dnešní doba tzv. folklorismu už přestala na mnoha místech církevní rok respektovat a ani nám se to bohužel vždy nedaří).

Ve středu po fašanku si křesťané v kostele popelovým křížkem na čele a slovy „prach jsi a v prach se obrátíš“, připomínají pomíjivost pozemského života. Nastává doba čtyřicetidenního postu jako příprava na největší křesťanské svátky – Velikonoce.

Nadcházející doby postní bych chtěl využít k malému zamýšlení nad tématem obsaženým v názvu článku. Jistě každý z vás

čtenářů Krúžkozoru zná řadu slováckých písní, kde se v textu zpívá o Pánu Bohu, Panně Marii či jednotlivých svatých.

V převážné většině rolnický lid Slovácka byl pevně zakotven ve víře v Boha, ke kterému se obracel s prosbami o pomoc v těžkých životních situacích (válečné nebezpečí, živelné pohromy apod.), ale i v každodenním běžném životě. Oslava Matky Boží byla obsažena především v mariánských písních, které se na Moravě rozšířily v období baroka koncem 17. a v 18. století. Panna Maria je však vzývána i ve světských písních (např. „Pri trenčanskej bráně“, „Ej vy páni zemanové“, „Píme vínečko“ aj.).

Tyto písně patří tradičně na Slovácku k těm nejvíce oblíbeným a při jejich sborovém zpěvu je cítit mezi zpěváky zvláštní pocit napětí či jakéhosi duchovního souznění vycházejícího z textu dané písně (nevím, jestli něco podobného pocítují i ostatní, ale u mě to tak je). Přitom je zajímavé, že emotivní pocit duchovního zážitku z písně lze pozorovat u všech zpěváků, ať už se projevují jako věřící či nikoliv. Mnohokrát jsem si položil otázku, proč je tomu tak, proč právě tyto písně jsou u lidí tak oblíbené, proč je zpívají s takovým duchovním prožitkem. Nenašel jsem zatím jiné vysvětlení než to, že slova jako Bůh či Panna Maria nejsou pro velkou většinu lidí na Moravě prázdným pojmem, že v každém z nás zůstalo i po 40 letech vnučovaného ateismu něco z duchovního „dědictví otců“, že všichni máme společné křesťanské kořeny.

Přiznám se, že z toho mám moc dobrý pocit na duši, a že je to zároveň jeden z důvodů, proč jsem se po mnoha letech života v Praze nakonec rozhodl vrátit domů na Jižní Moravu.

Vážme si toho, že tyto písně můžeme dnes zpívat tak, jak byly přenášeny z generace na generaci, že nemusíme texty o Bohu či Panně Marii vynechávat či je zpívat v obavě z toho, jestli to nebude mít pro nás negativní kádrové důsledky.

Rád vzpomínám na jedno z buchlovických kosení koncem devadesátých let, kdy organizátoři po skončení programu umožnili

zájemcům účast na poutní mši v kapli sv. Barbory nedaleko od hradu Buchlova. Sešlo se nás tam tehdy u hradu na 60 chlapů v krojích a za zpěvu písně „Ejhle oltář“ jsme šli v procesí až ke kapli sv. Barbory. Bylo to něco nezapomenutelného a v duchu jsem si představoval, že asi tak nějak to vypadalo na poutích u sv. Antonínka, zachycených na obrazech Joži Úprky.

Pevně věřím, že lidové písně s náboženskými motivy budou nadále přinášet radost a potěšení všem, kteří mají rádi lidovou píseň, a přeji všem, aby při jejich zpěvu prožívali ten těžko popsatelný pocit duchovní sounáležitosti.

P.S.

Zájemce o mariánské písně bych chtěl upozornit na velmi pěkné nahrávky BROLNu s Jindrou Hovorkou na 3 CD. Měly by být k dostání v redakci radia PROGLAS na Barvičově nebo v internetovém obchodě PROGLASU.

*

Gajdoši z Kopanic

(Gajdoši byli naši hosté na Oharkovém šmaku)

K nemnoha muzikantům, jimž se staly právě gajdy osudem, patří i rodinná muzika Gajdoši z Kopanic, již tvoří manželé Bohumil a Lýdia a syn Jiří Gabrhelovi ze Starého Hrozenkova. Jejich vztah k místním tradicím není náhodný ani uměle vypěstovaný; jejich předkové žili od nepaměti v tomto kraji kdysi zapomenutém Bohem i lidmi a spoluvytvářeli jeho duchovní svět.

V rodokmenu Lýdie Gabrhelové bychom pod jménem její prababičky Anny Struhárové a babičky Irmy Gabrhelové dokonce rozpoznali dvě ze slavných kopaničářských žen.

foto : zdroj internet

Vnitřní svět rodiny Gabrhelových byl tak od prvopočátku spojen s archaizujícím prostředím Kopanic a členství v souborech Kopaničárek a Kopaničár (tehdy pod vedením manželů Kopunco-vých) jen předzvěstí jejich další cesty. Na počátku 90. let, když po-vyrostly jejich děti, se poprvé představili veřejnosti na Kopaničářských slavnostech jako rodinná gajdošská muzika.

Vzbudili pozornost – vždyť gajdy umlkly na Kopanicích před mnoha desetiletími. Bohumil tak obnovil hudební tradici, když se vydal na nelehkou, ale pro gajdoše typickou cestu vesnického muzikanta – samouka za učiteli – do Brna, na Valašsko, do jižních Čech. Svým nadšením strhl postupně i další příslušníky rodiny. Rodinná muzika Gabrhelových ve složení otec Bohumil (gajdy, zpěv), matka Lýdia (zpěv), dcera Lýdie (housle, zpěv), syn Bohumil

(housle, zpěv), syn Jiří (píšťalka, zpěv) vystoupila naposledy na MFF STRÁŽNICE v roce 1997.

Vrcholné období prožívají Gajdoši z Kopanic – ustálení v triu: Bohumil (gajdy D,G,F dur zpěv), Jiří (gajdy C,D,G,F dur, G moll, píšťalky, zpěv) a Lýdie (zpěv) – v prvním desetiletí tohoto století. Tehdy překračují horizont kraje „Horenky Chabověj“ a vydávají se hlouběji do karpatských regionů, zvláště na Slovensko a do Polska, aby se setkávali s muzikanty v horských krajích, kde gajdošská muzika patří k živé hudební tradici, a tak úspěšně reprezentovali svůj kraj. Znají je návštěvníci festivalů v Oravské Polhore odkud si Jiří několikrát přivezl cennou trofej ze soutěže mladých gajdošů, v Milovce, Žywcu, kde získali čestné uznání za autentickou interpretaci, v Poznani, v Zakopaném, ale i na Slovácku – ve Strážnici, v Břeclavi, či ve Vlčnově a také v Čechách – ve Strakoncích, v Praze. Hráli a zpívali v různých krajích na mnoha folklorních setkáních zpěváků a muzikantů, na besedách o Kopanicích v kulturních domech, v muzeích či knihovnách v mnoha obcích a městech. Všude tam poctivě a odpovědně reprezentují svůj kraj, vědomi si povinnosti naplňovat odkaz předků a předávat poselství lidové kultury příštím generacím.

Repertoár čerpá muzika z vlastních sběrů, ze sbírek J. Černíka a F. Bartoše, ale také ze sbírky bývalého ředitele školy ve Starém Hrozenkově, rodáka z Kopanic, zakladatele souboru Kopaničár a prvního primáše Kopaničáru pana Josefa Kopunce, kterou osobně věnoval Bohumilu Gabrhelovi.

Nemalým problémem bylo zpočátku krojové vybavení. Většina krojů byla rozprodána a rozdána, případně byly pohřbeny se svými majiteli. Proto nezbylo než se naučit vyšít a ušít kroj. To zůstalo na mamince Lýdii. První základy ji naučila její babička Irma Gabrhelová, o které se píše v mnoha pověstech, člancích a knihách, které pojednávají o Kopanicích, ale oči babičce už nesloužily, a tak se Lýdie vydala na Kopanice a začala sbírat staré výšivky a učit se

podle nich. Za čas navštívila paní Julii Hodulíkovou ve Vyškovci, velmi zručnou vyšíváčku. Ta jí ukázala, co se ze vzorků těžko vyčetlo. Hlavně jak ušít sak. Krpce a čižmy ušil dědeček Jan Gabrhel, vyučený švec u mistra Máčka v Pitíně. Tomu se podařilo zrekonstruovat kopaničářské papuče.

Príspevek zaslal Z. Fajbus, zdroj internet

*

Folklorní (i jiné) akce

Adventní vystoupení v Březině

Alena Janíková

Stalo se již tradicí, že v adventním čase vystupuje ženský sbor v galerii Skleněnka v Březině u Tišnova. Pravidelně nás zve majitelka galerie, paní Alice Dostálová, abychom dokreslily vánoční atmosféru na prodejní výstavě nejen jejích výrobků – krásných výtvorů ze skla – ale i výtvorů jiných výtvarníků. A protože akce si získala již mezi lidmi věhlas, rozhodla se paní Alice rozšířit akci na 3 adventní neděle po sobě a my jsme byly pozvány na poslední z nich, tedy 19. 12. 2010.

Sjeli (přidal se i Mirek D.) jsme se několika auty, venku bylo lezavo a syrovo. Pod hornácké kroje jsme se navlékli do oteplovacích vrstev, přes sebe vlnáky, štamprdlí slivovice a šlo se „na plac“. Zde si dovolím malou vsuvku. Galerie Skleněnka je vlastně klasický selský dvůr, čtvercový prostor uprostřed obytného stavení a ostatních, dříve hospodářských, nyní i uměleckých budov. Dvůr byl vánočně ozdoben a nasvícen, v otevřených bývalých chlévech se vystavovaly krásné drobné umělecké předměty, podávala se horká medovina. A my jsme venku na zápraží zpívali blok koled. „Nenechte nás dlouho státi, ozýbú nás prsty paty“ byla zcela

autentická, proto nás přesunuli do přece jen teplejších výstavních prostor, kde byla kamna. Předchozí roky jsme vždy všechno odezpívaly venku, a to v krátkých blocích, a pak honem do tepla se ohřát a zase zpět. Letošní vylepšení nám přišlo velmi vhod.

*Březina - dámský sbor v akci
foto: J. Lacinová*

A hned se to projevilo i na produkci. Zpívali jsme téměř bez přestání dobře 2 hodiny, povzpomínali si koledy z celé historie ženského sboru. Neznámý příznivec z řad diváků nám koupil po kalíšku medoviny, čímž se spontánnost a vřelost našeho projevu ještě zvýšila. Na tomto místě musím vyzvednout ještě pěveckou podporu Mirka Dostála. Jeho sóla a připojení k našemu zpěvu byly pěkným oživením vystoupení. Atmosféra byla úžasná, návštěvníci poslouchali a zpívali s námi. A když se začali vytrácet, tak jsme se uchýlili domů k Dostálovým, kde na nás čekala pečená vinná klobáska a jiné speciality a od pana domu opravdová delikatesa, vanilkové rohlíčky s konopím. Byly překvapením již loni, letos jsme do Březiny jeli vyloženě na ně. Jestli se dostavily nějaké účinky, je těžko posoudit, už tak jsme byli dost roz dovádění slivovicí a medovinou. No, a pak se zpívalo, na kytaru nás doprovázel nejstarší syn Jiřky Lacinové, který se také přijel podívat.

Ale všechno má svůj konec, i my jsme se museli rozloučit. Ovšem tu kouzelnou vánoční atmosféru, pocit klidu, pohody a sounáležitosti jsme v sobě měli ještě několik dalších dní.

*

Silvestr 2010

Jitka Brešová

Po úspěšných silvestrovských pochodech 2008 a 2009, které končily u Macháčků ve sklepě, se ukázalo, že si nikdo netroufá takové skvělé organizaci konkurovat, a tak když Hanka Macháčková zjišťovala, kdo by chtěl na Silvestra provětrat tělo, bylo zájemců od

foto: J. Lacinová

prvního okamžiku hodně. Hanka rozeslala všem krásné pozvánky, které nás lákaly do zasněžené zimní krajiny a ujistovaly, že trasa nebude přehnaně dlouhá, abychom se po cestě náhodou příliš nevyčerpali a byli schopni bohatýrského zpěvu a statečné konzumace vína a Hankou připravených pochutin v cílové stanici, tj. u Macháčků

ve sklepe. Když jsme se s manželem podívali na Internet a zjistili, že naplánovaná trasa z Bratčic do Mělčan je asi dva a půl kilometru, tak jsme pochopili, že chůzí se na Silvestra rozhodně nevyčerpáme.

Ačkoliv jsme se nijak nedomlouvali na odjezdu z nádraží do Modřic, sešlo se nás ve stejné tramvaji požehnaně a po cestě přistupovali ještě další. Na konečnou do Modřic jsme přijeli ve velkém počtu a s dostatečným předstihem. Tam už na nás čekali Fajo s Romanou, kteří pro jistotu vyrazili o tramvaj dřív a byli už pěkně promrzlí, neboť bylo sychravo a slunce rozhodně pouze v duši. Proběhlo bouřlivé vítání, jako bychom se půl roku neviděli, a po něm neoficiální košt domácích pálenek, neboť snad každý měl s sebou nějaký vzorek; kdo nepálí, měl aspoň něco kupovaného nebo svařák či rumem a jiným alkoholem vylepšený čaj (někteří pilní jedinci měli obojí).

Autobus do Bratčic přijel včas, celkem spořádaně jsme nastoupili, přesně podle jízdního řádu v 10.35 vyrazili a za chvíli jsme byli v Bratčicích, kde už čekali Macháčkovi se slivovicí, která má tu zvláštní vlastnost, že ač sama studená, výborně hřeje zevnitř. Uvítali jsme se s hostiteli, svědomitě jsme se vnitřně zahřáli, proběhl další košt pálenek a poté jsme vyrazili směr Mělčany.

Počasí nebylo z nejkrásnějších, zasněžená krajina v té chvíli nebyla snad ani v Krkonoších, ne tak u Brna, ale na rozdíl od minulého ročníku nebylo aspoň bláto a dalo se jít po polní cestě, což má jistě větší kouzlo než cesta po silnici. Jirka ten kousek mezi Bratčicemi a Mělčany nějak zázračně protáhl, takže to nebylo tak potupně krátké, jak to původně vypadalo. Cesta vedla částečně dokonce mezi vinohrady, což byla malá připomínka toho, co nás na konci cesty čeká. Nebyl důvod spěchat, a tak jsme se po cestě každou chvíli zastavovali, abychom mohli znovu ohodnotit přinesené vzorky domácích i jiných pálenek a porovnat, jestli je lepší Marianův „vylepšený“ čaj, nebo Jiřinin či Lojzův svařák. Nakonec jsme ve zdraví a pohodě dorazili do již známého cíle - k Macháčkům do sklepa. Tam už byl

scénář podobný jako v předcházejících dvou letech – nahoře rychle odložit bundy, šály a čepice a pak sejít dolů do sklepa mezi sudy a lahve, kde se koštovalo a zpívalo (když už nám nefoukal do pusy ledový vítr). Po okošťování několika vzorků – jako obvykle výborných - jsme se přesunuli zase nahoru, kde nám Hanka předložila skvělou gulášovou polévku, domácí pomazánky a taky nějaké sladkosti. Dál se nalévalo vínko, zpívalo a čas rychle utíkal.

A protože většina z nás měla před sebou ještě náročný večer (Macháčkovi ostatně taky), nemohli jsme posezení příliš protahovat. Před třetí hodinou se část z nás zvedla, srdečně jsme se rozloučili, popřáli si hezký večer i šťastný Nový rok a odjeli do Brna; někteří ještě chvíli zůstali, aby si tu příjemnou atmosféru ještě vychutnali.

Musím uznat, že i tento, už 14. ročník pochodů (pokud záznamy z předcházejících let neklamou) se vydařil, a to hlavně díky pořadatelům Hance a Jirkovi Macháčkovým, ale i díky všem, kteří se zúčastnili a přinesli každý kousek dobré nálady a přidali se ve zpěvu.

Plesová sezona 2011

Božena Rosenbergová

61. Slovácký ples v Brně

Tento se letos konal už 29. ledna, tradičně v Kongresovém centru BVV, pořádán byl výlučně SK Brno.

Příprava probíhala již měsíce předem. Oproti minulým rokům zajišťoval více souborů náš starosta Ing. Mirek Hebron a chvála Bohu, všechny pozvané soubory se skutečně dostavily a předvedly své umění. Na hlavním sále hrála Dechová hudba Liduška z Dolních Bojanovic, v předsálí Gajdošská muzika s primášem Matějem Kúřečkou, gajdošem Jiřím Holáskem a vynikající sólistkou

Janou Otáhalovou ze Starého Poddvorova a v přízemí tradičně Cimbalová muzika SK v Brně Jožky Pokorného. V programu účinkovaly soubory ze Starého Poddvorova, Folklorní krúžek Pohárek z Týnce a Old Stars Břeclav s verbíři a sólisty. Po defilé krojovaných a jejich uvítání starostou Ing. Mirkem Hebronem byl zahájen bohatý program. Vystoupily taneční složky s besedou, zazpívaly mužské a ženské sbory. Všem se dařilo, program byl ještě zařazen v 22 hodin. Všem se to líbilo, jako poděkování následoval velký aplaus. Nejvíce překvapila sólistka Jana svým nádherně zabarveným hlasem, výběrem krásných písní a předčila tak veškerá očekávání. Je mladá a má opravdu talent, určitě o ní ještě uslyšíme, předpokládám, že i z medií.

Ples se zdařil i díky perfektní organizaci v režii starosty, dále Ing. Fajbuse, Ing. Viktorina a vůbec celého výboru SK, který zajišťoval jednotlivé body: krásnou výzdobu sálu za pomoci taneční složky, tombolu pod vedením Jany Lojkové, předprodej i prodej vstupenek Zdenkou Kristovou a jejími pomocníky, výborným vínem z mikulovského Vinařství Volařík s odborným výkladem a nabídkou Zd. Bravence a v neposlední řadě i domácím občerstvením a pečivem vlastní výroby zpěvaček Ženského sboru. Nemohu vyjmenovat všechny, kteří přispěli umem, dělnou rukou, dary do bohaté tomboly. Všem patří velký dík a požehnání, aby vydrželi a příští rok opět.

Jen nám bylo líto, že z SK Praha byli jen 2 hosté a z Bratislavy jedna. Snad příště lépe a více (možná by pomohlo zajištění ubytování).

Proslýchá se, že byla nižší návštěvnost, bylo registrováno 243 civilů, 179 krojovaných a 80 krojovaných hostů. Zábava byla vynikající, program bohatý a nádherný a dokonce i ples nebyl ve ztrátě, ale naopak se ekonomicky vyplatil, a to i přesto, že se nájem zvýšil, vyšší byly i náklady na dopravné a večeři hostů, protože jich bylo více.

Aktivita členů SK, jejich umění a umění hostů byly zárukou příjemně prožitého večera, vzájemného setkávání se a dobré nálady

všech přítomných. Už dnes se těšíme, za rok zase!!!! Snad mluvím všem z duše.

Moravský ples v Praze

pořádal 19. února jako vždy náš spřátelený SK v Praze, s nimi pak Valašský krúžek v Praze, Hanáci - spolek rodáků a přátel Hané v Praze, ve spolupráci s FOS ČR. Program plesu byl již tradičně velmi bohatý, účinkovaly soubory a CM z Prahy, ale i bezpočet souborů a cimbálových muzik z celé Moravy. Hrály CM Žandár a SK Praha, J. Janouška, Pavla Růžičky z Kyjova, Valašský Kyčera, Hradisko ze Žďánic Nechyběly soubory jako Kyjovjáci, Krušpánek z Valašska, Rováši a Bartošovci ze Zlína, ale i chasy z Velkých Popovic a z Krumvíře, mužské sbory z Kyjova, Hrušek, Kudlovic. Nejvíce nás však zajímal soubor ze starostových rodných Ždánic a náš SK z Brna. Vesele se přivítali, popovídali a zapomlouvali si se známými ze SK Praha i Bratislava.

Po zhlédnutí defilé a předtančení jsme si s chutí zazpívali nepsanou Moravskou hymnu „Moravo, Moravo...“. A pak už se rozběhl bohatý a překrásný program. Na hlavním sále hrála po celý večer k poslechu a tanci Podlužanka z Tvrdonic, každou hodinu byl krátký program, kde se předvedly výše uvedené soubory se svými muzikami. Stejný a podobný program se pak střídal s přítomnými CM na Arbesově sále a v malém společenském sále a cimbál byl slyšet po celý večer i na chodbách a schodišti. Všude se hrálo, zpívalo a tancovalo. Desítky překrásných krojů a krojových variací, nádherných barev, výšivek a novější okrasné výzdoby.

Objevily se však i kroje z truhlic předků, tradiční, prosté, zdobené ruční výšivkou – velmi vzácné a o to snad i krásnější. Mne osobně zaujaly Tragačnice z Kyjova, při povídání s nimi jsem zjistila, že mají kroje historické, dle muzejní předlohy, některá právě i s původními kousky z truhlice své babičky či prababičky. Šohajky měly delší šorce, šněrovací botky, ručně vyšívané kordulky a zástěrky, na hlavě lehké letní šátky uvázané pod vlasy. Měl i svoje výhody,

lehce se v nich pohybovalo, tančilo a především zpívalo. Krásné kroje měly i Ženičky ze Ždánic a zpívalo i tancovalo jim to jedna radost. Ze všech koutů doléhaly mužské hlasy zúčastněných sborů, samotné i podbarvené CM. Tak jsem nevěděla kam dřív, proplétala se mezi tou spoustou nádherných krojů, na kterých jsem mohla oči nechat, poslouchala nádherné písně, tu a tam se přidala a s radostí si i zatancovala. Když bylo kolem půlnoci, už jsem toho měla dost.

Na cestu do Prahy se někteří členové našeho SK, především mužský sbor, přidali do autobusu ke Ždaničanům, ale několik z nás jej nestihlo. Já a Mirek jsme nakonec jeli Student Agency a krásně jsme to do Prahy stihli. Když se všichni divili, jak jsme se na ples ocitli, sdělili jsme suše, že soukromým letadlem, ale zpátky už pilot neměl čas. Bereme tedy zavděk zpáteční cestu autobusem ze Ždánic a byli jsme mile přijati. Bus byl poschodový a my se ocitli nahoře. Bavili nás mladí Ždaničané, měli spoustu zážitků. Malý postřeh o tom, že soubory mají k folkloru viditelně lásku ve svém srdci, ale někteří návštěvníci plesu byli jen zvědaví a folkloristi jim pouze dělali šašky. Ale tak už to ve světě chodí. Jinak však byli bohatě zásobeni jídlem, voněly řízky, popíjelo se víno i něco tvrdšího se našlo. Sem tam někdo pospával a cesta rychle utekla, veselé rozloučení, a Brno nás unavené uvítalo až k ranním rozjezdům. Stálo to za to. A snad příště zas.

Jen malé povzdechnutí – oproti minulým rokům byla viditelně nižší návštěvnost, zřejmě i zájem o folklor mezi veřejností klesá – nebo je i to důsledek krize? Možná. Ale ani SK Brno letos nevypravil autobus - a možná by se zájemci našli, o některých i víme. Tak snad až příště.

*

Erwin Raupp a Mužský sbor Slováckého krúžku

Mirek Dostál

Dne 16. února se pořádal v Etnografickém muzeu na Koblišné křest knihy “Erwin Raupp - Moravská Hellas 1904“ autorů Antonína Dufka, Heleny Beránkové a dalších, zejména Jaroslava a Matěje Bártových. Kniha, která našla ocenění především v odborných kruzích, pojednává o uceleném souboru fotografií z Moravského Slovácka v letech okolo r. 1904, vytvořeném průkopníkem fotografie Erwinem Rauppem (* 1863, †1931?).

V knize nalezneme přes 40 velkoformátových reprodukcí původních Rauppových fotografií ze Slovácka, které zachycují život prostých lidí na Slovácku na svou dobu revolučním způsobem, dále trojjazyčné pojednání o životě a díle E. Rauppa včetně doplnění katalogem, který čítá 275 fotografií v původních formátech, většinou 8,5 x 6,5 cm.

foto autor: Mužský sbor Slováckého krúžku při zpěvu na vernisáži

Náš krúžek měl tu čest, že se mohl aktivně podílet na křtu této publikace, mimochodem i po estetické stránce velice pěkné. „Rozmarýn, rozmarýn“, „Ej na velických lukách“ a „V poli borověnka borová“, byly táhlé písně, které zazněly při vernisáži v podání mužského sboru a za doprovodu muziky krúžku. Vhodná volba těchto až nostalgicky zabarvených písní, společně s bohatýrským přednesem, orámovala pěkným způsobem uvedení knihy do života. Nezbyvá než novorozené knize popřát hodně zdu na její cestě za čtenáři. Vězte, že si jej zaslouží.

Helena Beránková při projevu na vernisáži, foto: J. Lacinová

Dodatek autorky knihy:

Knihu Erwin RAUPP - Moravská Hellas 1904 lze objednat nebo zakoupit:

<http://www.kosmas.cz/knihy/159199/erwin-raupp-moravska-hellas-1904-mahrisches-hellas-1904-moravian-hellas-1904/>

<http://knihy.abz.cz/obchod/nakladatelstvi-studio-jb>

Prodejny Moravského zemského muzea v objektech Ditrichštejnský palác, Palác šlechtičen a Anthropos (cena 720,- Kč) nebo po domluvě s H. Beránkovou (723 084 856), hberankova@mzm.cz).

*

PaedDr. Jiří Jilík

(na únorové besedě u cimbálu Slováckého krúžku v Brně představil svou knihu)

Přišel jsem na svět 16. listopadu 1945 v Praze, kam se vydal ze Slovácka můj otec za svou literární hvězdou. Zasnívila mu tehdy v podobě sbírky básní s názvem „Z Moravěnky“. První mé matné vzpomínky patří Nuslím, kde měl tatínek, můj dědeček, na rohu Jaromírovy a Nezamyslovy ulice, obchod „koloniál“.

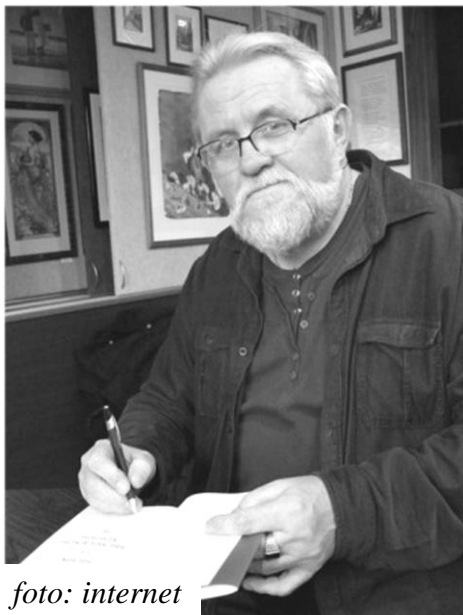

foto: internet

(Obchod je tam podnes.) Již z názvu té tatínkovy básnické sbírky je patrné, že se mu stýskalo po Moravě, jmenovitě po Kunovicích na Slovácku. A tak jsme se po několika letech stěhovali.

V Kunovicích se vrátil ke knihařině. V jeho knihvačské dílně na Pekařské ulici jsem poznával svět krásné knihy, ale také mnohé zajímavé lidi, hlavně výtvarníky, literáty a folkloristy, s nimiž se přátelil.

Hodně mi dala SVVŠ ve Starém Městě a skvělí profesori Skrášek, Žurmanová, Petlán, Chromá, Havránek... Pak přišla studia v Brně, nejdříve učitelská na pedagogické fakultě a později i muzeologická na filozofické.

Mým osudem se stal Vlčnov a jízda králů. Deset let jsem učil děti mateřskému jazyku a dějepisu, ale učil i sebe – naslouchat řeči moudrých lidí, symbolům a významům tradice, zpěvu písní,

když se s jinými muži držíme kolem ramen, i vření vína v bečce. Nikdy nebudu moc splatit této vesnici, čím vším mne obohatila.

Avšak zběhl jsem, chtěl jsem znát a vědět víc a jistě i talent zděděný po tatínkovi mne přivedl k žurnalistice. Dělal jsem ji naplno a rád, ať již ve Slováckých novinách, nebo v Malovaném kraji. Kvůli tomuto národopisnému časopisu jsem se na pár let odstěhoval do Břeclavi a na toulkách s Jožkou Šífarem nebo Moarchem Evenem poznával Slovácko, kraj „kde réva zraje a kde se zpívá“, jak je nazval spisovatel milovaný František Zýbal.

A když moje texty kdysi upoutaly i národní umělkyni Hermínu Týrlovou, která převedla jednu z mých vyprávěnek do animované podoby, přiblížil jsem se i filmu. Vzpomínky na to, jak jsem si kdysi na berlínském filmovém festivalu připíjel s Dustinem Hoffmanem, vybledly.

Co neztratilo nic ze svých barev, je Slovácko. Lidová píseň se mi stala „nejvyšší universitou“ a k jejím nositelům vzhlížím s velikou úctou. I když jsem před časem po dvanácti letech definitivně opustil svoje šéfredaktorské křeslo ve Slováckých novinách, svůj kraj opustit nemohu ...

Zaslal Z. Fajbus, zdroj internet

*

Vinařovo okénko

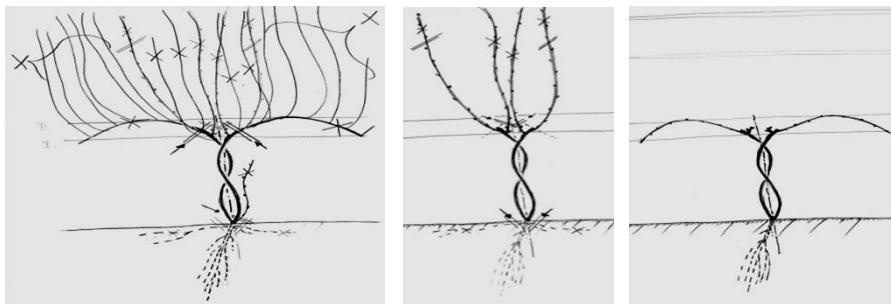
Jarní práce ve vinohradě

Mirek Dostál

Zpoza mraků vykouklo sluníčko, den se začíná prodlužovat a řada kamarádů stojí před otázkou, jak správně ostříhat svůj vinohrad, či alespoň několik svých hlav v zahrádce nebo před domem. Ve svém článku jsem se osmělil podat několik základních rad těm,

kteří jsou ochotni si je přečíst a popřípadě se jimi i řídit. S ohledem na složitosti vinaření si však nedělám nárok na vyčerpávající návod k ošetřování vinné révy. Od toho je rozsáhlá literatura s vinařskou tematikou.

Když chceme správně provést jarní řez vinné révy, musíme si nejdříve uvědomit charakter révy jako liánovité rostliny, která se v dávných dobách pnula po kmenech stromů a svojí přirozeností se snažila pro sebe získat co nejvíce světla bujným růstem s maximální preferencí nejvýše položených výhonků. Na druhé straně se rostlina přizpůsobila údobím sucha tvorbou velmi hlubokých kořenů, a to až do hloubek přes 15 m. Nej kvalitnější plodonosné výhonky vznikají z oček na dvouletém dřevě. Vinaři proto vyvinuli řadu metod řezu révy, která tuto vlastnost využívá. Některé způsoby jsou uzpůsobeny pro strojní sklizeň hroznů, jiné jsou pro speciální požadavky na révu nebo jsou vhodné pro místní podmínky. U nás se ale nejvíce rozšířil a osvědčil řez na 1 – 2 krátké, nebo středně dlouhé tažně. V podmínkách malovinařů na jižní Moravě je to řez na tzv. rýnsko – hesenské vedení.

odstranění starých tažňů a přebytečných výhonků *zakrácení nových* *vyvázání nových*
a ponechání záložních *oček* *tažňů*

obrázek: Ing. M. Dostál: jarní řez révy vinné

Pro řez je zejména důležité zachovat přiměřené zatížení hlavy dle odrůdy, které se vztahuje na 1 m² zelené plochy hlavy. Hlavní zásady řezů respektují zejména zachování oček pro vytvoření kvalitního tažně na příští rok a současně ponechávají vhodný tažeň, nebo tažeň s příslušným počtem oček pro daný rok.

Máme-li již hlavu révy s vyvinutým kmínkem, který by měl být do výšky alespoň 70 cm nad zem, i v případě, že víno již bylo dobře ořezáno v minulém roce, užasneme zpravidla nad nepřebernou změti loňských výhonků, loňských tažňů s odrodilými výhonky. Nebylo-li tomu tak, narazíme navíc na bizarní samorosty s vysokým podílem všelijak zakrouceného starého dřeva tvořícího umělecká díla nevalné kvality, z kterého nahodile rostou různě staré výhonky. Za takových okolností doporučuji dát si nejdříve velkého panáka, posléze vzít pilku, nůžky a nemít slitování. Málokdo si totiž uvědomuje, jak je vinná réva vitální rostlina, které se nejvíce daří právě po nemilosrdném řezu. Abych se však vyhnul lynčování od těch, kteří si předchozí slova vezmou takzvaně doslova, musím podotknout, že vždy je potřeba ponechat na hlavě alespoň jedno zdravé očko. Ze starého dřeva bez zárodku nového výhonku totiž nic nemusí vyrůst.

Vlastní řez obvykle zahajujeme odstraněním odrodilých tažňů se vším, co na nich roste. (Jsou to ty, které před rokem někdo ohnul a přivázal k drátence.) Poté nám většinou zůstane několik výhonků rostoucích přímo z hlavy nebo z krátkého čípku na hlavě, který byl vytvořen v minulém roce. Z nich vybereme dva nebo tři a zbytek odstraníme. Jeden z výhonků poté zakrátíme na 2 – 3 očka. To bude záloha na další rok. Jeden až dvě očka této zálohy použijeme pro vytvoření tažňů v následujícím roce, a to třetí bude pro vytvoření příští zálohy do dalších let. Zbylé dva výhonky, které tímto úkonem povýšíme na tažeň, zakrátíme na požadovaný počet plodotvorných oček, většinou to je 5 – 10 oček na výhonu. Tažeň opatrně

ohneme přes horní nosný drát a přivážeme k hlavnímu nosnému drátu.

A to je vše, pokud jsme ovšem při své činnosti ohýbané tažně neulomili, či pokud jsme, jako na potvoru, nevybrali uschlé, nebo mrazem poničené výhonky, popřípadě výhonky s vymrzlými očky. Poněvadž letos v předjaří udeřily silné mrazy, je nebezpečí, že budou výhonky nebo očka na nich vymrzlé. Poznáme to podle barvy v řezu. Zdravá očka a zdravé výhonky mají zelenou barvu, kdežto vymrzlý materiál je hnědý. Doporučuji proto zkontrolovat vybrané tažně před odstraněním ostatních výhonů tak, že zakrátíme tažeň za posledním uvažovaným okem. Je-li v řezu zelený neporušený kruh, vidíme, že tažeň není vymrzlý. Zároveň si můžeme zkontrolovat na odříznuté části neporušenost oček.

Často se setkáváme s tzv. vysoukanými kmeny, vzniklými zejména neodbornými řezy hlav, kdy staré dřevo končí i několik desítek centimetrů nad hlavním nosným drátem. Potom se snažíme najít vhodný výhon co nejnižší u nosného drátu a nad ním odstraníme vše pomocí pilky. Není – li takový výhon k dispozici, tak je dobré příslušnou hlavu ořezat na menší zatížení a počkat se zmlazením do následujícího roku.

Při řezu věnujeme přiměřenou pozornost stavu kmínků. Z kmínku je potřebné odstranit divoká očka, která by způsobila dělení kmínku. Také je vhodné odstranit starou, volně visící korku, která se stává domovem pro všelijaké škůdce.

V neposlední řadě se postaráme o podzemní části révy okopáním hlav při současném odstranění tzv. rosných kořenů. Rosné kořeny vytváří roubovaná část révy popřípadě i podnož v místě rouby, tj. těsně pod povrchem. Tyto kořeny přebírají nežádoucím způsobem funkci hlavních kořenů, které pak zakrňují a mohou dokonce odumřít. V závěru bych rád upozornil na nutnost celoroční ochrany révy proti škodlivým činitelům, kterou zahajujeme jarními postřiky vinohradu.

Přeji všem, kdo se této ušlechtilé činnosti věnují, nebo se hodlají věnovat, mnoho zdaru a potěšení při pěstování révy, ať už pro hrozny na jídlo, nebo pro výrobu nápojů. Já sám neznám více potěšující pohled, než je pohled na pěkně udržovanou vinici plnou překrásně zbarvených vinných hroznů.

*

Receptář

Masopustní koblihy

Jde o tradiční kynuté těsto smažené na sádle, obřadní pečivo. Koblihy patřily neodmyslitelně k masopustu, plnily se povidly nebo zůstávaly bez náplně, jejich smažení a příprava symbolizovala hojnost, po které zákonitě nastával postní čas.

Potřebujeme: 30 g sádla, 30 g mletého cukru, 3 žloutky, asi 1/3 l mléka, 30 g droždí, 3 pol. lžice rumu, trochu soli, 500 g hladké nebo polohrubé mouky, povidla (marmeláda).

Postup: sádlo s cukrem a žloutky utřeme, přidáme kvásek z mléka, trochy cukru, mouky a droždí. Dále přidáme mouku, sůl, rum a vymísíme vláčné těsto, které necháme alespoň půl hod. nakytnout. Vykytnuté těsto rozválíme asi na 2 cm a vykrajujeme kolečka, která necháme dále kynout. Asi po 15 minutách je obrátíme a zakryté necháme dokynout. Do každého kolečka uděláme dolík nebo díрку a usmažíme. Dolíček po usmažení naplníme povidly a pocukrujeme – možno nazdobit malým kopečkem šlehačky.

*(Dle „Minikuchařky moravských receptů“, Rrajm, 2010“)
dodala J. Lacinová*

A dobrou chuť!

*

Ještě lidová pranostika:

*"Co si únor zazelená,
březen si to hájí,
co si duben zazelená,
květen mu to spálí."*

Na tomto čísle se podíleli: J. Lacinová, M. Dostál, autoři příspěvků.
Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 31. 5. 2011.

Příspěvky zasílejte na adresu jir.lacinova@seznam.cz

Fotky zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz

*

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně za podpory Statutárního města Brna.

Vychází 4x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Odpovědný redaktor: Jiřina Lacinová

Autor obálky: Jaroslav Homola

Foto na vnitřní stránce obálky: J. Lacinová

